

Het netwerk van de VNG: de rol van de provinciale VNG-afdelingen

Ontwerp-notitie werkgroep provinciale afdelingen (mei 2019)

Aanleiding: waarom deze notitie?

Naar aanleiding van het rapport van de commissie Deetman en de vacature van voorzitter van het secretarissenoverleg is gesproken over het profiel van de voorzitter en de versterking van de binding met het bestuur van de VNG, de rol en positie van het secretarissenoverleg en het voorzittersoverleg alsmede het verbeteren van de samenwerking tussen de provinciale afdelingen en de landelijke VNG.

Voor de uitwerking hiervan heeft het secretarissenoverleg een werkgroep ingesteld. Deze werkgroep bestaat uit de secretarissen van de afdelingen Utrecht, Gelderland en Drenthe en een afvaardiging van het bureau VNG. Deze notitie is besproken en aangevuld in het secretarissenoverleg op 5 april 2019. De notitie geeft een beschrijving van de huidige context en doet voorstellen voor de verdere invulling en uitwerking aan de hand van de volgende thema's:

1. Rol, positie en inhoud van de samenwerking tussen de afdelingen en VNG;
2. Doel, rol en positie van het ambtelijk secretarissenoverleg tussen afdelingen en VNG;
3. Doel, rol en positie van het voorzittersoverleg van afdelingen en VNG;
4. De rol van de voorzitter van het ambtelijk secretarissenoverleg in relatie tot bestuur VNG en voorzittersoverleg;
5. Verbeteren van de rol van de afdelingen in de advisering over de samenstelling van het bestuur van de VNG en de VNG-commissies en -colleges.

Context op hoofdlijnen:

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten behartigt al ruim 100 jaar de belangen van gemeenten en draagt bij aan de kracht van gemeenten. De Vereniging kent een landelijk bestuur met een werkorganisatie om naar het rijk en anderen een stevige positie voor gemeenten in te nemen. De band met de leden wordt vormgegeven door de samenstelling van het bestuur, een jaarlijks congres, commissies en colleges van advies met bestuurders uit het hele land, themabijeenkomsten en advisering van gemeenten.

In elke provincie is een provinciale afdeling. Deze zijn verschillend georganiseerd. Op provinciaal niveau behartigen de afdelingen de belangen van de leden. Er worden inhoudelijke bijeenkomsten belegd en de afdeling is een platform voor netwerken en verbinden. De afdelingen worden aangestuurd door een bestuur samengesteld uit de leden (gemeenten en in voorkomend geval ook regio's). De provinciale afdelingen hebben voor de uitvoering en ondersteuning van hun taken een werkorganisatie met een ambtelijk secretaris. Afhankelijk van de omvang van de activiteiten verschillen de werkorganisaties in grootte.

Tussen de afdelingen en de landelijke VNG en tussen de afdelingen onderling vindt afstemming plaats. Bestuurlijk vindt dat plaats via een halfjaarlijks voorzittersoverleg van de afdelingen met de VNG. Het secretarissenoverleg van de 12 afdelingen vergadert met een afvaardiging van het bureau VNG ten minste twee keer per jaar.

De provinciale afdelingen werken nauw samen met VNG. Dit gebeurt bijvoorbeeld door samen bijeenkomsten te organiseren en door een rol te spelen bij de invulling van de VNG-governance.

Bij een groot deel van de afdelingen is de behoefte om de verbinding en samenwerking te versterken. Men wil samen optrekken in planvorming, het activiteiten aanbod, het ondersteunen van

bestuurs-, college- en commissieleden en het versterken van de binding van college- en commissieleden met hun achterban enz.

Ook binnen de landelijke VNG is er behoefte aan het intensiveren van de relatie met de provinciale afdelingen. Dit komt op verschillende manieren en plekken tot uiting, onder andere in de rapportage van de commissie Deetman en het profiel voor VNG bestuurs-, college- en commissieleden. In december 2018 heeft het VNG bestuur een memo vastgesteld waarbij de portefeuille 'samenwerking met de afdelingen' bij een bestuurslid – i.c. in de persoon van Arco Hofland - is ondergebracht. Daarmee onderkent het VNG-bestuur het belang van een goede verbinding, naast ambtelijk ook op bestuurlijk niveau.

Commissie Deetman

Tijdens de BALV van de VNG van 1 december 2017 presenteerde Wim Deetman het rapport '*De Vierde Dimensie - Kennis vergaren, kennis delen, agenderend zijn (Eindrapportage Evaluatie VNG Governance)*'. In dit rapport wordt een aantal zaken opgemerkt en aanbevolen ten aanzien van de provinciale afdelingen. De volgende statements zijn te noemen:

- Afdelingen zijn het cement van de Vereniging Nederlandse Gemeenten;
- Afdelingen zijn te benutten als intern netwerkverband, voor het halen en brengen van informatie;
- Afdelingen zijn de ogen en oren van de VNG;
- Afdelingen kunnen een rol spelen in het scouten van bestuurlijke kwaliteiten en talenten;
- Binnen afdelingen is expertise die benut kan worden;
- De VNG komt naar de afdelingen toe, en andersom;
- De beoogde functie van de provinciale afdelingen in de VNG governance komt met de verschillen in afdelingen, onvoldoende uit de verf;
- Een VNG vertegenwoordiger is aanwezig bij de bestuursvergaderingen van de afdelingen.

In het rapport zijn de volgende aanbevelingen gedaan:

- Benut de afdelingen (pro)actiever en beter, sluit meer aan bij de provinciale afdelingen;
- Positioneer de afdelingen nadrukkelijker;
- Bezoek de afdelingen regelmatig;
- Ondersteun regio's en afdelingen bij het werken aan regionale opgaven;
- Benut afdelingen voor het organiseren van oefenplaatsen om regionale vraagstukken op te pakken;
- Maak besluitvorming slagvaardiger en klantvriendelijker, gebruik hiervoor moderne communicatiemiddelen;
- Zet moderne technologie in voor het vervullen van de oog-en-oor functie van de afdelingen;
- Verbeter gezamenlijke regie en afstemming voor een productiever samenspel;
- Betrek provinciale afdelingen intensiever bij beraadslagingen;
- Richt accountmanagement in naar gemeenten, regio's en afdelingen.

De aanpak in deze notitie:

Deze notitie doet voorstellen voor de verdere invulling en rol van het secretarissenoverleg, de positie van de voorzitter en het voorzittersoverleg en de verbetering van de samenwerking tussen de provinciale afdelingen en de VNG op basis van het rapport Deetman. Het gaat daarbij om de volgende onderdelen:

1. Rol, positie en inhoud van de samenwerking tussen de afdelingen en de VNG;
2. Doel, rol en positie van het ambtelijk secretarissenoverleg tussen afdelingen en de VNG;
3. Doel, rol en positie van het voorzittersoverleg van afdelingen en de VNG;
4. De rol van de voorzitter van het ambtelijk secretarissenoverleg in relatie tot bestuur van de VNG en het voorzittersoverleg;

5. Verbeteren van de rol van de afdelingen in de advisering over de samenstelling van de VNG-commissies en colleges.

1. Rol, positie en inhoud van de samenwerking tussen de afdelingen en de VNG

De sleutelwoorden hierbij zijn: kennis vergaren, kennis delen, agenderen en zo draagvlak en verbinding creëren. De VNG wil meer opgavegericht werken en benut daarbij de afdelingen als netwerk. De afdelingen zijn het cement van de VNG en kunnen worden benut als ogen en oren van de VNG in de regio's en omgekeerd. Naar taakinvulling en vormgeving verschillen de afdelingen. Vanuit de VNG kunnen met regelmaat bezoeken worden afgelegd aan de afdelingen voor het halen en brengen van informatie. De afdelingen kunnen een goede rol pakken in het bieden van expertise en het scouten van bestuurlijke kwaliteiten en talenten binnen de VNG. Ontwikkelingen met een agenderend karakter kunnen door de VNG vroegtijdig gedeeld worden met de afdelingen. De afdelingen kunnen daardoor met hun leden in gesprek gaan en inbreng bevorderen.

Zowel afdelingen als de VNG organiseren bijeenkomsten om gemeenten te ontmoeten, kennis te delen of te ontwikkelen, samenwerking te stimuleren, om (samen) een standpunt te bepalen of om input uit gemeenten op te halen en afstemming te zoeken. Hoewel de bijeenkomsten die de VNG organiseert in het land over het algemeen hoog gewaardeerd worden, is het beeld bij provinciale afdelingen dat er nog winst te behalen is in de aansluiting van de inhoud op de regionale behoefte, de opkomst, betrokkenheid van ambtenaren en bestuurders uit de regio etc. Vanuit de provinciale afdelingen is daarom de behoefte uitgesproken om meer samenwerking te zoeken bij de organisatie van bijeenkomsten en activiteiten. Deze samenwerking moet leiden tot hogere opkomst, het afstemmen van vraag en aanbod, bijeenkomsten die aansluiten bij de inhoudelijke behoefte van de regio etc.

De volgende wensen leven op dit thema:

- Goede verbinding tussen de leden van het bestuur van de landelijke VNG en de afdelingsbesturen en een positie in het voordragen van bestuursleden;
- Rol in de agendavorming van de landelijke VNG (zoals met de Meerjarenvisie), betrek de afdelingen in het hele proces (inhoud afstemmen met provinciale afdelingen, welke regionale vraagstukken leven er rondom een thema, welke bijzonderheden zijn er etc.);
- Afstemmen van regionale vraag en landelijk aanbod, en vice versa;
- Benut provinciale afdelingen voor pilot projecten (nationaal belang, grens overstijgend);
- Samen optrekken bij het voorbereiden en uitvoeren van VNG bijeenkomsten in het land, in ieder geval in hun regio;
- Benut commissie- en collegeleden alsmede college- en commissiesecretarissen en gebruik hun netwerken (gemeentelijk, regionaal en provinciaal) bij het halen en brengen van onderwerpen;
- Benut bestuurders van de provinciale afdelingen meer;
- Leg meer verbinding tussen secretarissen VNG-commissies en –colleges en afdelingssecretarissen; zij kunnen als liaison tussen de VNG en de afdelingen fungeren;
- Breng met grotere regelmaat een bezoek aan de provinciale afdelingen (denk aan bijeenkomsten, congressen, bestuursvergaderingen), waarbij deze interne netwerkverbanden expliciet worden benut voor het halen en brengen van informatie; dit kan gepaard gaan met het benutten van de bestuurlijke expertise en het scouten van bestuurlijk talent;
- Doe vanuit de VNG niet alleen een actiever beroep op provinciale afdelingen om daar aanwezige expertise te benutten, maar schakel de afdelingen in om bestuurlijke kwaliteiten en talenten te scouten en sta open voor de reacties (dit in relatie tot de werving en selectie voor leden van bestuur, commissies en colleges van de VNG);
- Richt je vanuit de VNG zeker ook op afdelingen waar regionale opgaven aan de orde zijn die impact op nationaal niveau (kunnen) hebben en benader de voorzitters van die afdelingen en

bied aan daar langs te komen; benut afdelingen vervolgens ook voor het organiseren van 'oefenplaatsen' voor de manier waarop met regionale vraagstukken moet worden omgegaan; ook dit kan gepaard gaan met het benutten van de bestuurlijke expertise en het scouten van bestuurlijk talent.

Wat vraagt dat van de afdelingen?

Om deze wensen op een goede manier in te kunnen vullen vraagt dat van de afdelingen een goede binding met de gemeenten (en in voorkomend geval regio's of samenwerkingsverbanden), op basis waarvan een agenderende rol kan worden opgepakt en voordrachten kunnen worden opgesteld van kandidaten met draagvlak in de provincie, daarbij uiteraard rekening houdend met criteria zoals de betreffende afdeling deze hanteert. Uiteindelijk staan de afdelingen dicht bij hun gemeenten en kunnen zij zo een rol nemen op het punt van daadkracht en draagvlak.

De volgende punten zijn daarbij van belang om dat soepel te laten lopen:

- Het opstellen en publiceren van een vergaderschema voor zowel het voorzittersoverleg als het secretarissenoverleg;
- Het opstellen en publiceren van een externe activiteitenagenda (voor zowel de korte als langere termijn), om ruim voorafgaande aan bijeenkomsten aankondigingen en uitnodigingen te kunnen doen en afstemming te hebben op de agenda in de afdeling;
- Het publiceren van een interne activiteiten agenda (activiteiten georganiseerd door de provinciale afdelingen zelf, om dubbeling in agenda's te voorkomen);
- Gezamenlijke communicatie over activiteiten;
- Gezamenlijk uitnodigen bij activiteiten;
- Heldere afspraken over de facilitering van bijeenkomsten door de provinciale afdelingen;
- Betrekken van ambtenaren en bestuurders (of maatschappelijke partners) uit de regio bij voorbereiding van bijeenkomsten in de regio.

2. Doel, rol en positie van het ambtelijk secretarissenoverleg tussen afdelingen en de VNG

Vanwege het belang van de samenwerking tussen VNG en de provinciale afdelingen heeft het bestuur van de VNG in december 2018 een portefeuillehouder voor de provinciale afdelingen aangewezen in de persoon van Arco Hofland. Tevens is afgesproken dat de vorm en inhoud van het overleg tussen bestuur van de VNG en de afdelingen nader worden ingevuld. In ieder geval is de wens voor een jaarlijks overleg met de voorzitters van de provinciale afdelingen onderschreven. Het secretarissenoverleg heeft een voorbereidende rol voor het voorzittersoverleg. Het secretarissenoverleg vergadert daarom ongeveer twee weken voor het voorzittersoverleg. Arco Hofland is gevraagd per 5 april 2019 het secretarissenoverleg voor te zitten en heeft daarmee ingestemd. Groot voordeel van dat voorzitterschap is niet alleen dat hij de belangen van de afdelingen in de vergaderingen van de VNG kan behartigen, maar ook dat hij het periodieke voorzittersoverleg bijwoont.

Naast dit reguliere, cyclische overleg is er de mogelijkheid van themavergaderingen, bijvoorbeeld met de secretarissen van de VNG-commissies of op andere inhoudelijke of afstemmende onderwerpen. Daarbij is de verbinding van afdelingen met het VNG-bureau een belangrijk item. Onbekend maakt onbemind, dus zorg voor onderlinge bekendheid en een cultuur van elkaar opzoeken waar nodig. Het gesprek over wederzijdse verwachtingen kan daar een mooi onderdeel van zijn. Een en ander moet wel in samenhang worden gezien met het feit dat een aantal afdelingen portefeuillehoudersoverleggen kent waarin ook agendapunten van VNG-commissies behandeld kunnen worden en daarom kunnen bedoelde themavergaderingen per afdeling een eigen invulling krijgen.

3. Doel, rol en positie van het voorzittersoverleg van afdelingen en de VNG

Het voorzittersoverleg vergadert als regel twee keer per jaar. Het is voor het VNG-bestuur een mogelijkheid om bij belangrijke onderwerpen de opvattingen vanuit de afdelingen te horen en reflectie 'vanuit het land' te horen op het functioneren van de VNG en haar governance. De voorzitters kunnen vanuit de eigen afdeling inbreng en feedback geven op de koers en inhoud van de activiteiten van de VNG. Zodoende hebben de voorzitters ook een strategische rol vanuit hun afdelingen. Daarnaast kan in dit overleg door de VNG gesondeerd worden hoe aangekeken wordt tegen nieuwe ontwikkelingen die door de VNG worden overwogen.

Het voorzittersoverleg is meer dan een klankbordoverleg, het gaat ook om complexe thema's die vanuit de afdelingen aangedragen kunnen worden. Voorbeelden zijn bodemdaling, regionale energie strategien e.d. Het gaat ook om vragen rondom het draagvlak dat afdelingen binnen hun provincie hebben. Waar mogelijk moeten de inbreng en ideeën van de afdelingen over de koers en inhoud van beleid en activiteiten van de VNG benut worden. Tegen deze achtergrond is het van groot belang dat de agenda van dit overleg tijdig wordt opgesteld en inhoudelijk goed wordt voorbereid, zodat de voorzitters van de afdelingen vooraf de mening kunnen peilen binnen de eigen afdeling. In die voorbereiding speelt het secretarissenoverleg een rol. Het verdient aanbeveling het secretarissenoverleg zo mogelijk minimaal twee weken voorafgaand aan het voorzittersoverleg te houden.

4. De rol van de voorzitter van het ambtelijk secretarissenoverleg in relatie tot bestuur VNG/N en voorzittersoverleg

Op het snijvlak van het secretarissenoverleg en het voorzittersoverleg met het bestuur VNG is de rol van het bestuurslid met de portefeuille 'afdelingen' die van aanjagen, verbinden en zorg dragen voor een goede positionering c.q. belangenbehartiging van de afdelingen binnen het geheel van de VNG. Aan de ene kant stimuleren richting de VNG, aan de andere kant stimuleren richting de afdelingen en goed voeling houden met die afdelingen. Daarom zit dit bestuurslid als regel het secretarissenoverleg voor en is aanwezig bij het voorzittersoverleg. In geval van verhindering neemt de plaatsvervangend voorzitter van het secretarissenoverleg deel aan het voorzittersoverleg.

5. Verbeteren van de rol van de afdelingen in de advisering over de samenstelling van de VNG-commissies en colleges

Leden van landelijke VNG-commissies en -colleges en van het bestuur hebben een belangrijke rol op het snijvlak van de afdelingen en de VNG. Een rol die zich uit naar twee kanten: vanuit de provincies naar de VNG en vanuit VNG naar provincies. In de profielen voor vacatures wordt dit concreet benoemd. Bij deze verbinding tussen provinciaal en landelijk ligt ook een stevige rol voor de afdelingen om dit te stimuleren en bij te dragen aan het verbinden. Bestuurders die zitting hebben in het bestuur of een commissie of college van de VNG zitten daar zonder last of ruggenspraak van anderen. De ervaring van een aantal afdelingen is dat commissieleden de afdeling meer als hun achterban willen zien. Daar kan in veel afdelingen meer uit gehaald worden. De positie van de bestuurs- en commissie- en collegeleden zou je kunnen benutten door meer een rol als ambassadeur te nemen richting de achterban of hun netwerk (bijv. G4, G40, M50, P10, NGB, VGS, VvG, Nederlandse Vereniging voor Raadsleden).

Waar gaat het om bij de samenstelling van de adviescommissies en colleges van de VNG?
 In dit deel worden eerst de algemene doelen verwoord, worden vervolgens de knelpunten benoemd en wordt een oplossing voorgesteld binnen de huidige kaders.

Doelen:

- Kwalitatief goede kandidaten selecteren voor het VNG bestuur en de colleges en commissies;
- Versterking van de verbinding tussen de leden van het VNG bestuur en de colleges en commissies met de betreffende provinciale afdelingen;
- Uiteindelijk een beter functionerende VNG governance, waarin meer resultaat voor de leden wordt bereikt.

Knelpunten	Suggesties/oplossingen
<p>Tijdspad van de grote vacatureronde na de raadsverkiezingen is te krap, met name vanwege de opnieuw langer durende collegevorming in veel gemeenten</p> <p>Deadline voor aanmelding kandidaten is verschoven tbv kandidaten uit later gevormde colleges. Provinciale werden daardoor op een laat moment geconfronteerd met nieuwe kandidaten.</p>	<p>Meer tijd nemen en adviescommissie (nog) later in juli pas haar voordracht laten vaststellen.</p> <p>Gelet op latere collegevorming kiezen voor een latere realistische deadline voor aanmelding van kandidaten. Risico: ervaring is dat kandidaten zich pas vlak voor de deadline melden. Een latere deadline betekent dat een zeer groot aantal kandidaatstellingen in korte tijd moet worden verwerkt.</p> <p>Het verstrekken aan de afdelingen van gegevens en motivatie van kandidaten helpt de afdelingen in de voorbereiding van hun voordracht (nu gebeurt dat niet vanwege privacy redenen)</p>
<p>Een deel van de provinciale afdelingen herkent zich onvoldoende in de selectie door de adviescommissie van kandidaten uit hun provincies</p>	<p>Aan de voorkant kunnen scherpere profielen voor vacatures worden gebruikt. Dit helpt de provinciale afdelingen ook in de communicatie met hun achterban</p> <p>De voordrachten van de afdelingen zouden scherper kunnen worden geformuleerd, inclusief 'afbevelingen' van kandidaten die naar het oordeel van de afdeling niet geschikt zijn. Ook zouden afdelingen voldoende kandidaten uit ondervertegenwoordigde groepen (o.a. vrouwen, lokale partijen) in hun voordracht kunnen opnemen</p> <p>De adviescommissie kan transparanter werken, zowel qua proces/procedure als qua communicatie en uitleg van keuzes. De privacy van kandidaten beperkt voor de adviescommissie wel de ruimte om toelichting te geven</p> <p>De adviescommissie zou kunnen werken met accounthouders die als aanspreekpunt fungeren voor de provinciale afdelingen (en andere netwerken) om aanbevelingen vooraf toe te lichten of te sparren</p>
<p>De verdeling van commissievoorzitters in het VNG bestuur is te eenzijdig (vooral randstad)</p>	<p>Voor het draagvlak en de positie van de commissies is het goed wanneer de voorzitterschappen van de commissies zoveel mogelijk worden gespreid over het land. Ervaring, expertise en netwerk van kandidaten blijft daarbij leidend</p>
<p>Een deel van de bestuurs- en commissieleden vervult onvoldoende de rol van ambassadeur richting de eigen provinciale afdeling</p>	<p>In profielen nog prominenter belang van ambassadeursrol benoemen en commissieleden ook motiveren om deze rol te pakken</p>

Knelpunten	Suggesties/oplossingen
Scouting van bestuurlijk talent	Er is zowel voor de VNG als de provinciale afdelingen een belangrijke rol in het scouten en volgen van bestuurlijk talent. Contacten tussen VNG en provinciale afdelingen zijn nuttig om de goede mensen voor specifieke klussen (ambassadeur, expert, etc.) te vinden en potentiële kandidaten voor bestuur en commissies in beeld te hebben

Bijlage: de paragrafen over de provinciale afdelingen uit de rapporten Brok en Deetman.

Rapport Brok "Governance en de kunst van relatieonderhoud" (oktober 2013, p. 26-27)

Provinciale afdelingen

De rol van de provinciale afdelingen in de bestuurlijke organisatie van de VNG

De provinciale afdelingen worden van oudsher gezien als "ogen en oren" van de VNG in het land. Behalve bij het ophalen van de inbreng van de achterban, spelen zij een belangrijke rol bij het brengen van boodschappen van de VNG. Dat geldt zowel voor de digitale verspreiding van informatie als de voorbereiding van bijeenkomsten in het land.

In het besluitvormingsproces van de VNG spelen de provinciale afdelingen vooral een rol in de fase waarin ervaringen en ideeën uit het land worden verzameld en de fase waarin wet- en regelgeving moet worden geïmplementeerd. Vanuit deze rollen kunnen de provinciale afdelingen ook een belangrijke bijdrage leveren aan de totstandkoming van de strategische agenda van de VNG. Voorts zijn alle provincies in de regel in iedere vaste beleidscommissie en het bestuur vertegenwoordigd.

De provinciale afdelingen hebben als enige een statutaire rol bij de kandidaatstellingsprocedure voor vacatures in bestuur en commissies. Zij hebben het recht aanbevelingen te doen over de kandidaten uit hun provincie. Deze aanbevelingen spelen ook steevast een prominente rol bij de vaststelling van de voordracht van de adviescommissie governance (adviescommissie Rombouts) aan de leden voor de invulling van vacatures. Op deze rol van de afdelingen bij de kandidaatstellingsprocedure komen wij verderop in dit rapport (Hoofdstuk II, paragraaf kandidaatstellingsprocedure) terug.

Grote verschillen tussen de provinciale afdelingen

De provinciale afdelingen van de VNG zijn op dit moment tamelijk divers van karakter. Sommige afdelingen werken met een structuur van portefeuillehoudersoverleggen, hebben een ambtelijk apparaat en zijn counterpart voor hun provinciebestuur. Anderen zijn minder ambitieus, hebben zeer beperkte ambtelijke ondersteuning en beperken zich tot de samenwerking met de VNG en het organiseren van een ledenvergadering.

Deze grote verschillen in ambitie en slagkracht van de provinciale afdelingen hebben er tot nu toe voor gezorgd dat discussies over mogelijke andere rollen en taken, nooit echt van de grond zijn gekomen. Ook onze commissie zal geen voorstellen doen voor een fundamenteel andere positionering van de provinciale afdelingen. Wel adviseren wij de VNG om bij het nadenken over de invulling van de rol van de provinciale afdelingen de volgende twee uitgangspunten te volgen:

1. Maak een helder onderscheid tussen de besluitvorming binnen de Vereniging (in ALV, bestuur, commissies) en de platformfunctie van de vereniging. Het benutten van de provinciale afdelingen om ervaringen en ideeën uit het land op te halen is essentieel. "Territorialisering" van de besluitvorming acht onze commissie onwenselijk
2. Gemeenten bepalen zelf binnen hun provincie het ambitieniveau van hun provinciale afdeling.

Samenwerken met provinciale afdelingen

Beschouw de provinciale afdelingen als het cement van de vereniging en benut de provinciale afdelingen beter en (pro)actiever als interne netwerkverbanden, met oog voor onderlinge verschillen tussen provincies.

De rolinvulling van de provinciale afdelingen is zeer divers. Daarnaast is de vraag aan de orde hoe deze geografische ordening naar provincies zich verhoudt tot uitkomsten van studies als *‘Maak Verschil; Krachtig inspelen op regionaal-economische opgaven’*, waarbij de aanbeveling is de samenwerking te organiseren vanuit de inhoudelijke opgave en het schaalniveau waarop de opgave zich afspeelt.

De ontwikkeling naar opgavengericht werken en de variatie van rolinvulling door de provinciale afdelingen leiden tot de vraag hoe effectief en efficiënt het is om te werken met provinciale afdelingen. Het antwoord op deze vraag is dat voor de VNG als netwerkorganisatie de provinciale afdelingen van grote betekenis zijn, of zouden moeten zijn. Zij zijn te beschouwen als het cement van de vereniging en als de ogen en oren van de VNG in de regio's. De VNG kan de provinciale afdelingen veel beter benutten dan dat zij nu doet. De provinciale afdelingen kunnen nadrukkelijker in positie worden gebracht, waarbij de onderlinge verschillen worden geaccepteerd. Vanuit Den Haag kunnen er met een grotere regelmaat bezoeken worden afgelegd aan de provinciale afdelingen, waarbij deze interne netwerkverbanden expliciet worden benut voor het halen en brengen van informatie. Ook in het benutten van expertise en het scouten van bestuurlijke kwaliteiten en talenten kan een beroep worden gedaan op de provinciale afdelingen.

Daarbij dient de VNG zich vooral te richten op regio's waar regionale opgaven aan de orde zijn die impact hebben op nationaal niveau. Een voorbeeld daarvan is de gaswinning in Groningen en de aardbevingen als gevolg van deze gaswinning. De VNG kan nadrukkelijker bij dit complexe vraagstuk zichtbaar en betrokken zijn en ondersteuning bieden. Omgaan met een langdurende crisissituatie is ook relevant voor andere delen van ons land en bovendien bevinden zich in Nederland nog enkele gasvelden waar in de toekomst ook de vraag naar gaswinning aan de orde kan komen. Een ander regionaal vraagstuk met nationale impact is bevolkingskrimp. Van belang is positieve en negatieve effecten van zowel krimp als groei integraal te beschouwen op de schaal van Nederland als geheel. De VNG kan daarvoor een ondersteunende rol vervullen.

De VNG zou de voorzitters van de provinciale afdelingen waar deze regionale opgaven aan de orde zijn, kunnen benaderen en aangeven graag langs te willen komen. Waarbij de afdelingen kunnen worden benut voor het organiseren van 'oefenplaatsen' voor de wijze waarop met regionale vraagstukken moet worden omgegaan.